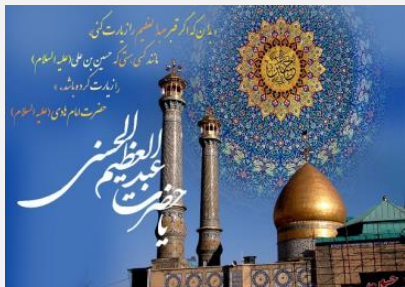

روایتگری حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) از راهکار ایجاد نشاط اجتماعی

حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) از امام معصوم چنین روایت می‌کند که ملاقات مؤمنین با یکدیگر، نشاط و عقلانیت فردی و اجتماعی را به همراه خواهد داشت.

حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) از امام معصوم چنین روایت می‌کند که ملاقات مؤمنین با یکدیگر، نشاط و عقلانیت فردی و اجتماعی را به همراه خواهد داشت.

به گزارش ایکنآ، امروز سالروز ولادت شخصیت بزرگواری است که حضرت امام هادی(ع) در رابطه با ایشان فرمود: «مَنْ زَارَ عَبْدِالْعَظِيمِ الْحُسَيْنِيِّ(ع) بَرِيَ كَمَنْ زَارَ الْحُسَيْنِ(ع) بِكَرْتَلَا، اگر قبر عبدالعظیم را در شهر ری زیارت کنید، چنان است که گویی امام حسین(ع) را در کربلا زیارت کرده اید».

حضرت عبدالعظیم الحسنی(ع) در روز چهارم ربیع الثانی سال ۱۷۲۳ قمری در زمان پیشوای هفتم شیعیان امام موسی کاظم(ع) در شهر مدینه زاده شد. پدرش عبدالله و مادرش فاطمه یا حیفاء نام داشتند. همسر وی خدیجه، دختر قاسم بن حسن بن زید بن حسن مجتبی(ع) بود.

عبدالعظیم(ع) به دستور امام هادی(ع) به شهر ری وارد می‌شود و در سرداب خانه یکی از شیعیان آن شهر به زندگی پنهانی روی می‌آورد. او روزها روزه می‌گرفت و شب‌ها به نماز می‌ایستاد. گاهی پنهانی از خانه بیرون می‌آمد و قبری که اکنون روبروی آرامگاهش است(امامزاده حمزه(ع)) را زیارت می‌کرد. وی پس از مدتی بیمار می‌شود و چندی بعد در روز پانزدهم شوال سال ۲۵۲ قمری در زمان پیشوای دهم شیعیان امام هادی(ع) چشم از جهان فرو می‌بندد.

این امامزاده واجب‌التعظیم(ع) در طول دوران زندگی مبارک خود با سه امام معصوم در ارتباط بود و یکی از ویژگی‌های بارز شخصیتی ایشان نیز ولایت‌پذیری و اطاعت محض از امام زمان خود بود. وی که پس از مدتی نشر حقایق دین و مذهب، تحت تعقیب دستگاه خلافت عباسی قرار گرفت، توانست با تکیه بر راهبرد «تقیه»، بر دسیسه‌های دشمنان خود غلبه کرده و ضمن حرکت به سوی ایران، پیام امام خود را به مردم برساند.

حامد پوررستمی، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با ایکنآ، در رابطه با سیره اجتماعی حضرت عبدالعظیم الحسنی(ع)، اظهار کرد: بدون شک یکی از شخصیت‌های برجسته در تاریخ اسلام حضرت عبدالعظیم(ع) است و ایرانیان مفتخرند که در شهر ری زائر این بزرگوار هستند. نسب ایشان با چهار واسطه به امام حسن مجتبی(ع) برمی‌گردد. هر چند برخی از اساتید مانند آیت‌الله استادی و ... در مورد تاریخ ولادت و زندگی ایشان نظر متفاوتی دارند، اما این امر در میان اهل علم مسئله رایجی است و اختلافاتی در مورد تاریخ ولادت و وفات برخی بزرگان در میان ایشان وجود دارد.

پوررستمی ادامه داد: حضرت عبدالعظیم(ع) با سه امام یعنی امام رضا(ع)، امام جواد(ع) و امام هادی(ع) در ارتباط بودند و یکی از ویژگی‌های ایشان نیز ادب معرفتی نسبت به امامان معصوم بود. برخی از اصحاب به صورت بایسته و شایسته معرفت و منش لازم را نسبت به امام زمان خود نداشتند. همچنین، برخی از اصحاب نیز بودند که علیرغم اینکه این معرفت را داشتند، اما منش و ادب در خور شأن‌نامه(ع) را از خود نشان نمی‌دادند.

وی افزود: در احوالات حضرت عبدالعظیم(ع) نقل می‌کنند که هنگامی که به محضر امام معصوم(ع) می‌رسید، دست به سینه نهاده و با تواضع فراوان به زانو می‌نشست. این امر مصداق بارز اشاعه معروف در بین مردم است. ایشان با این عمل خود به مردم نشان می‌داد که اگرچه از لحاظ سنی از ولی زمان خود بزرگتر است و از لحاظ فقهی و علمی نیز در جایگاه والایی قرار دارد، اما در مقابل امام خود تواضع می‌کند که این مسئله کارکردهای اجتماعی ویژه خود را نیز به همراه داشت.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران تصریح کرد: حضرت عبدالعظیم(ع) برای اینکه اهداف خود را به خوبی پیش ببرد، راهبرد «تقیه» را در پیش گرفت. این بدان معنی است که ایشان برای رسیدن به هدف اصلی خود که احیای اسلام، حفظ جایگاه معصوم و ارشاد مردم بود، روش تاکتیکی ویژه خود را به کار گرفت تا بتواند به منافع مدنظر اسلام در این برهه از زمان دست پیدا کند.

پوررستمی در ادامه سخنان خود با بیان اینکه این تغییر تاکتیک، به پایین آمدن هزینه‌ها در آن دوران کمک شایانی کرد، گفت: زمینه‌شناسی و زمان‌شناسی حضرت عبدالعظیم(ع) در زمان خلفای عباسی کمک کرد که دین بیش از پیش در صحنه اجتماع حفظ شود.

وی با اشاره به سیره شخصیتی حضرت عبدالعظیم(ع) و مرجعیت علمی و فرهنگی ایشان، اظهار کرد: هر جامعه‌ای به سه خرده‌سیستم فرهنگی، اقتصادی و سیاسی تقسیم می‌شود؛[۱]شود که هر یک از این خرده‌سیستم‌ها به نقش‌آفرینی در بستر جامعه می‌پردازند. جامعه‌ای دست‌بالا را در میان جوامع دیگر دارد که از لحاظ فرهنگی برجسته باشد.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، با بیان اینکه نقش فرهنگی و اجتماعی حضرت عبدالعظیم(ع) در جامعه برجسته بود، تصریح کرد: امام هادی(ع) در رابطه با این ویژگی ایشان به ابوحامد رازی می‌فرماید که «هرگاه در مسائل فرهنگی و دینی مشکلی پیدا کردید، به سراغ عبدالعظیم بروید». همچنین، امام هادی(ع) خطاب به عبدالعظیم(ع) می‌فرماید که «انت ولیّنا حقاً». کسی که چنینی خطابی از امام معصوم به همراه داشته باشد، مدال افتخار این دنیا و آخرت را بر دوش خود دارد.

وی با اشاره به منش اجتماعی و فرهنگی این امامزاده واجب‌التعظیم، ادامه داد: حضرت عبدالعظیم(ع) به نقل از امام جواد(ع) می‌فرماید که «هرگز نمی‌توانید مردم مرا با پول متوجه خود کنید، بلکه مردم با اخلاق و روش صحیح جذب خواهند شد». امام(ع) در این سخن گویبار با دو روش اجبایی و سلبی، اهمیت درست برخورد کردن با مردم را یادآور می‌شود.

پوررستمی با بیان اینکه این روایت ناظر به حقیقت است نه واقعیت، گفت: واقعیت الزاماً حق و حقیقت نیست و تنها برخی از وقایع مطابق با حق و حرف خدا هستند. این روایت نشان می‌دهد که جذب حقیقی زمانی رخ می‌دهد که اخلاق سرلوحه کار باشد؛ چراکه حقیقتاً هیچ‌گاه نمی‌توان مردم را با پول جذب کرد.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، تصریح کرد: حضرت عبدالعظیم(ع) در روایت دیگری از امام جواد(ع) می‌فرماید «ملاقاتُ الإخوان نشرةٌ و تلقیحُ العقل و إن کانَ نزاراً قليلاً؛ ملاقات با برادران (دینی)، هر چند کوتاه، موجب شکفتن و باروری عقل می‌شود». بنابر اعلام سازمان بهداشت جهانی، قرن امروز، قرن افسردگی است و جهانیان باید به دنبال نسخه‌ای برای برخورد با این افسردگی باشند. نسخه این تشویش و اضطراب در حدیث امام جواد(ع) آمده است. بنا به فرمایشات امام(ع)، دید و بازدیدهای هدفمند و مؤمنانه نقش فراوانی در نشاط روحی و اجتماعی دارد.

وی در پایان سخنان خود بیان کرد: با توجه به این روایت، حتی اگر ارتباط و همنشینی مؤمنان با یکدیگر از لحاظ کمی در زمان کوتاهی انجام شود، اما از لحاظ کیفی تأثیر فراوانی خواهد داشت و این همنشینی دو کارکرد عمده نشاط اجتماعی و عقلانیت فردی و اجتماعی را به همراه خواهد داشت.